

через мережу фабрично-заводського навчання (ФЗН) теж залучались до праці. Наголос, як бачимо, було зроблено на виробництво, на якнайшвидше отримання матеріальних благ. Підвищення ж кваліфікації, освітньо-професійного рівня працюючих відкладалось на пізніше. Але найголовніше, ніхто не залишився без роботи. З волі держави усі, хто міг трудитися, були залучені до суспільно-корисної праці, виробництва визначеного п'ятирічним планом валового обсягу продукції.

Отже, репатріанти у повоєнній економіці Поділля, насамперед, розглядалися як важливе джерело трудових ресурсів, їх якнайшвидше і якнайшвидше працевлаштування було найголовнішим питанням діяльності місцевих партійно-радянських органів. Це була політика держави. Активним залученням до суспільно-корисної праці всієї наявної робочої сили вона сподівалася у максимумно короткі строки отримати якомога більший валовий продукт. При цьому навіть не зважалося на наявні перекося: залучення до праці фізично незміцнілих, виснажених нацистською каторгою людей, недостатня увага до підготовки високопрофесійних кадрів, використання дитячої і (особливо широко) жіночої праці та ін. У відбудову народного господарства Поділля найбільший внесок зробили жінки. Насамперед, жінки-репатріантки.

У плані подальшого дослідження теми цікавим бачиться розкриття аспектів адаптації колишніх "східних робітників" у радянському суспільстві, їхня соціальна реабілітація, повернення із небуття в умовах незалежності Української держави.

1. Лисенко О. Є. Проблема „остарбайтерів” як предмет соціальної історії // „...То була неволя”: Спогади та листи остарбайтерів / Гол. ред. В. А. Смолій. Ред. кол.: О. С. Артемов, С. В. Кульчицький, О. Є. Лисенко та ін. Упорядн.: Т. В. Пастушенко, М. Ю. Шевченко. – К., 2006.
2. Янковська О. В. До питання про долю українських репатріантів Великої Вітчизняної війни // *Сторінки воєнної історії України: Зб. статей / НАН України. Ін-т історії України.* – К., 2005. – Вип. 9. – Част. 3.
3. Холодницький В. Репатріація: з історії повернення жителів Чернівецької області, вивезених за її межі в роки Другої світової війни // *II Міжнародний науковий конгрес українських істориків „Українська історична наука на сучасному етапі розвитку”. Кам'янець-Подільський, 17 – 18 вересня 2003 р. Доповіді та повідомлення / Українське Історичне Товариство, Інститут історії України НАН України, Кам'янець-Подільський державний університет. Редактори: Л. Винар, О. Завальнюк.* – Кам'янець-Подільський; Київ; Нью-Йорк; Острог, 2007. – Т. 4.
4. Пастушенко Т. В. Репатріація українських „остарбайтерів” на Батьківщину: 1944 – 1947 рр. // *Сторінки воєнної історії України: Зб. наук. статей / НАН України. Ін-т історії України.* – К., 2005. – Вип. 9. – Ч. 3.
5. Гальчак С. Д. Організаційні заходи Радянського Союзу з підготовки до репатріації переміщених осіб // *Безсмертя подвигу: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 22 квітня 2005 р. / Київський національний університет внутрішніх справ.* – К., 2006.
6. Гальчак С. Д. Антигітлерівська коаліція і питання репатріації „східних робітників” // *Історія України. Маловідомі імена, події, факти: Збірник*

- наукових праць. – Вип. 29. – К., 2005.
7. Гальчак С. Д. Фільтрація як обов'язковий елемент репатріації „східних робітників” // *Історія України. Маловідомі імена, події, факти: Збірник наукових статей.* – Вип. 25. – К., 2004.
8. Гальчак С. Д. Ідеологічні аспекти репатріації „остарбайтерів”-подолян в умовах „холодної війни” // *Сторінки воєнної історії України: Зб. наук. статей / НАН України. Ін-т історії України.* – К., 2004. – Вип. 8. – Част. 2.
9. Буцько О. В. Створення і діяльність радянських органів репатріації 1944 – 1946 // *Сторінки воєнної історії України: Зб. статей / НАН України. Ін-т історії України.* – К., 2005. – Вип. 9. – Ч. 3.
10. Буцько О. В. Репатріація українських громадян (1944 – 1946) // *Сторінки воєнної історії України: Зб. статей / НАН України. Ін-т історії України.* – Вип. 1. – К., 1997.
11. Буцько О. В. „С возвращением”: судьба украинских граждан, репатрированных на Родину // *Сторінки воєнної історії України: Зб. наук. праць.* – Вип. 2. – К., 1998.
12. Куницький М. П. Примусова репатріація радянських громадян до СРСР після Другої світової війни (український вектор) // *Автореферат дис. канд. істор. наук: 07.00.02 / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича.* – Чернівці, 2008.
13. Мічуда В. В. Побут і дозвілля сільського населення України в повоєнний період (1945 – 1953 рр.). Автореферат дис. канд. істор. наук: 07.00.01 / *Державний вищий нечальний заклад «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».* – Переяслав-Хмельницький, 2009; Гальчак С. Д. *На узбіччі суспільства: Доля українських «остарбайтерів» (Поділля, 1942 – 2007 рр.).* – Вінниця, 2009.
14. Шульга І. Голод на Поділлі. – Вінниця, 1993.
15. Гальчак С. „Білі плями” скорботи (причини голодомору 1932 - 1933 та голоду 1946 - 1947 років на Поділлі). – Вінниця, 1999.
16. *Вінниччина в роки Великої Вітчизняної війни (1941 – 1945 рр.): Збірник документів і матеріалів / Редколегія: А. Ф. Олійник, М. Л. Бабій, С. С. Байда та ін.; упорядники М. Л. Бабій, А. І. Бабенко, С. С. Байда та ін.* – Одеса, 1971.
17. Клюков В. І. До питання про етапи формування історіографії Великої Вітчизняної війни // *Сторінки воєнної історії України: Збірник наукових праць.* – Вип. 2. – К., 1998.
18. *Державний архів Вінницької області (далі – ДАВО).* – Ф. П. – 136. – Оп. 13. – Спр. 67.
19. ДАВО. – Ф. Р – 2700. – Оп. 5. – Спр. 382.
20. ДАВО. – Ф. Р – 2700. – Оп. 5. – Спр. 380.
21. *Державний архів Хмельницької області.* – Ф. Р – 338. – Оп. 14.

С.І. Гальченко

ДИФЕРЕНЦІОВАНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ УРСР ЗГІДНО З КАРТКОВОЮ СИСТЕМОЮ У ЗАВЕРШАЛЬНИЙ ПЕРІОД ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ

Питання забезпечення населення УРСР через карткову систему, запроваджену в роки Великої Вітчизняної війни, неодноразово ставало предметом дослідження праць У. Чернявського [1], Л. Гордона [2], О. Зуйкової [3], А. Ларіна [4], Т. Вронської [5], О. Янковської [6]. Однак, на нашу думку, варто

детальніше зупинитися на питанні диференціації населення Радянської України щодо забезпечення за картками на завершальному етапі Великої Вітчизняної війни. Автор ставить за мету розкрити принцип діючої диференціації у забезпеченні продуктами харчування населення УРСР у зазначений період.

Постачання тим, хто отримував картки, становило досить складну, хоча й прозору ієрархію груп і підгруп населення УРСР та залежало від багатьох обставин. За задумом ініціаторів карткової системи, вона мала бути справедливою, але орієнтованою на індустріальний прагматизм та соціальні принципи, що мали місце у тогочасному радянському суспільстві. Диференціювання відбувалося по 4 групах (категоріях) населення: а) для робітників і прирівняних до них осіб (інженерно-технічних працівників промислових підприємств, робітників зв'язку та транспорту, вчителів, працівників науки, мистецтва та літератури, медичних працівників, донорів та ін.); б) службовців та прирівняних до них; в) утриманців та прирівняних до них; г) дітей віком до 12 років включно (постачання дітей залежало від їх віку: молодші отримували продуктовий набір за вищими нормами).

Помітною у картковому постачанні була диференціація (категорійність) і за належністю до різних галузей економіки. Так, до першої категорії було віднесено робітників оборонної, вугільної, нафтової, хімічної промисловостей, металургії, машинобудування, лісохімічних підприємств, транспорту, будівництва, оборонної і важкої промисловостей. Другу становили всі інші галузі промисловості. Окремою групою (хоча й декларовано за нормами промисловості) йшла номенклатура [7, 28 – 30].

Суттєвий розрив у середині окремих категорій пояснюється тим, що кожна норма була чинною лише для певного регіону. Вищими норми були у столиці та індустріальних центрах. Коливання спостерігалося і поміж працівників однієї галузі, залежно від місця розташування того чи іншого підприємства (міста I-ї і II-ї груп).

Саме диференціювання також не було сталим, хоча на цьому наполягають деякі дослідники. Воно дещо змінювалось із часом, особливо після визволення більшої частини території УРСР. Траплялося зменшення норм видачі тих чи інших продуктів або, найчастіше, заміна одного виду продуктів на інший, залежно від ситуації, про що йтиметься нижче.

Ще однією характерною рисою карткової системи, що функціонувала у містах, стала різниця у постачанні в середині великих і малих груп споживачів.

Окрім основних норм, були передбачені (але не завжди діяли) різноманітні норми додаткового харчування, наприклад: друге гаряче харчування, холодні сніданки, додаткове харчування для молодих робітників, які закінчили ремісничі училища і школи фабрично-заводського навчання, додатковий хліб (100 г на день), посилене дієтичне харчування тощо. Особливе нормоване забезпечення передбачалося за картками для хворих на туберкульоз, донорів.

Загальний контингент населення, узятий на нормоване постачання у визволених районах УРСР, станом на 1 січня 1944 р. становив по 9 областях

4806,2 тис. осіб, тобто 23,1 % до загальної чисельності [8, 2].

Потрібно наголосити, що протягом першої половини 1944 р. задекларовані на папері додаткові норми (а іноді й основні) у визволених містах України практично не отоварювалися. І лише навесні, за свідченнями очевидців, поступово стали підвищувати норми хліба та інших продуктів для студентів вищих навчальних закладів, зокрема, Києва, Вінниці і Полтави. У цей час і пізніше, коли потужніше запрацювали заклади громадського харчування відділів робітничого постачання, додаткове харчування стали отримувати і працівники виробничої сфери та інші категорії міських жителів.

Улітку 1944 р. було встановлено додаткове харчування для фізкультурників першого розряду, які брали участь у змаганнях. Не забули також і про жінок, що годували немовлят, надавши їм Указом Президії Верховної Ради СРСР від 8 липня 1944 р. право одержувати подвійне харчування [9].

Безпритульні у досліджуваній період, на жаль, належали до тієї категорії громадян, яка не перебувала на обліку, оскільки здебільшого вони не мали постійних помешкань і, відповідно, не могли отримати карток на нормоване постачання. Їх „споживчий кошук” залежав тільки від власних зусиль, завдяки яким можна було щось добути собі для підтримання життя. Нагомисть у дитячих будинках місцева влада намагалася налагодити нормальне постачання продуктів харчування, хоча у досліджуваний час це не дуже їм вдавалося. Вже у 1944 р. у Києві й інших містах Центральної України хворим на туберкульоз дітям та інвалідам війни у ідальнях видавали додаткове харчування – молоко і рибу [10, 38].

Диференціація у постачанні продуктів харчування мала досить відчутні й позитивні риси для вищої партійної, радянської, інтелектуальної еліти і становила важливу частину їх привілеїв. Отримання продуктів понад карткову систему відбувалося через мережу закритих спецрозподільників.

Глибока стурбованість недостатнім постачання керівних працівників УРСР була виявлена ще задовго до визволення всієї її території. Спеціальною постановою ЦК КП(б)У влітку 1943 р. були затверджені спеціальні списки вищого керівництва республіки для пільгового постачання за підвищеними нормами через мережу Головастрономторгу, відповідно до постанови РНК СРСР від 12 липня 1943 р. „Про постачання керівних працівників партійних, комсомольських, радянських, господарських і профспілкових організацій” за трьома групами. До першої в УРСР були віднесені партійні, комсомольські, радянські та профспілкові керівники республіканського та обласного рангів, що прирівнювалися до робітників „особливого списку” (вугільної, металургійної та інших галузей промисловості). До другої і третьої – відповідно міські та районні функціонери, які прирівнювалися до транспортників [11, 11 – 12]. Не заглиблюючись у детальний перелік, зауважимо лише, що, окрім згаданого постачання за рівнем певних категорій у промисловості, ці керівники мали і додаткові літерні обіди, і сухі пайки, і 100 гр. хліба на вечерю, і багато чого іншого. Окрім продуктів, вони мали і позакарткове промтоварне постачання у досить

солідних для того часу обсягах (від 750 до 1000 крб. на кожного номенклатурного працівника, залежно від рівня) [11, 11 – 12]. Саме це постачання без заліку у картки було дуже суттєвою підтримкою, якої не мали і не могли мати у той час пересічні городяни, що ледь-ледь зводили кінці з кінцями. У спеціальному таємному додатку до згаданої постанови була затверджена загальна кількість керівників республіканського рівня – 1305 осіб і їх розбиття за групами: I – 280, II – 510, III – 515 [11, 13].

Через півроку постановою ДКО від 16 січня 1944 р. запроваджувалося літерне (додаткове) харчування для партійних, радянських, комсомольських та господарських працівників. 25 березня 1944 р. спільною постановою РНК УРСР та ЦК КП(б)У було визначене додаткове харчування номенклатурним працівникам, які прибували в Україну зі східних областей СРСР.

До складу військової еліти, яка користувалася спецпостачанням, належали вищі чини наркомату оборони, НКДБ та інших військових організацій союзного підпорядкування, а також вищий командний склад – командувачі округів, армій, корпусів. Окрім особливого продовольчого постачання, у користуванні військової еліти були спеціальні закриті їдальні, майстерні для індивідуального пошиття взуття та одягу.

Так само турбувалися і про особливе харчування для працівників окремих відомств, про що свідчить розпорядження, затверджене заступником голови РНК К. Караваєвим, наркомом внутрішніх справ УРСР В. Сергієнком, наркомом держбезпеки УРСР С. Савченком, надіслане до відома та виконання начальникові спецторгу по УРСР Мутиліну. За цим розпорядженням, „з метою упорядкування харчування відповідальних працівників наркомату внутрішніх справ УРСР та держбезпеки” встановлювалося літерне харчування в такому порядку і в такій номенклатурі посад: літер „А” – 3-разове харчування за особливими нормами для начальників управлінь наркоматів і їх заступників, начальників відділів наркоматів та їх заступників; начальників обласних управлінь і їх заступників; начальників відділів обласних управлінь та їх заступників; літер „Б” – 2-разове харчування за особливими нормами для заступників начальників відділень наркоматів, начальників відділень обласних управлінь, оперативного складу за посадами: старший оперуповноважений, оперуповноважений, старший слідчий та слідчі. „Підопічним” зазначених вище працівників встановлювалась така норма постачання хлібом: 1. Для ув’язнених у в’язницях – 450 г на день. 2. Для тих, хто перебував у камерах попереднього ув’язнення, – 350 г на день [5, 170].

До привілейованих належала й інтелектуальна еліта. Перший крок у цьому напрямі зробила Центральна комісія з покращення побуту учених – урядова організація, створена ще наприкінці 1921 р. і перейменована у 1931 р. на Комісію сприяння вченим. В Україні працювало її представництво. Вчені республіки, які потрапили до її списків, а також до інших елітних організацій інтелектуалів (спілок письменників, композиторів, архітекторів та інших), отримували спецпостачання, яке за своїми нормами наближалось до норм працівників центральних партійних і радянських установ. До складу інтелектуальної еліти УРСР

входили академіки союзної і республіканської академії наук, професори, які мали велику кількість праць та стаж викладацької роботи не менше 10 років, заслужені діячі науки, техніки і мистецтва. 16 серпня 1943 р. М. Хрущов у листі до А. Мікояна просив привітати академіків і член-кореспондентів Академії наук УРСР до їх колег союзного рівня, оскільки вони до того часу дискримінувалися у постачанні і були привітані до докторів і кандидатів наук [11, 16 – 17].

Інтелектуальна еліта, як і партійна та радянська номенклатура, мала свої окремі заклади громадського харчування: закриті їдальні АН УРСР, спілок письменників, композиторів, художників. Потрібно зауважити, що загальна кількість представників цієї привілейованої категорії, що входила до цієї групи, не була чисельною, чого не можна сказати про ще одну – нижчу за рангом – „коаліцію” інтелігенції, яка також перебувала на спецпостачанні у державі. До неї увійшли професори і доценти вузів.

У контексті досліджуваної проблеми не зайвим буде підкреслити і той факт, що диференціація відчувалася не лише в середині окремих груп „споживачів”, а й поміж окремими регіонами УРСР і навіть містами. Зауважимо лише, що різні державні свята, як і переваги столичного міста, також ставали приводом для отримання додаткового харчування окремими верствами населення. Так, до чергової річниці Жовтневої революції в 1944 р. для визволених областей передбачалася передсвяткова торгівля, під час якої планувалося отоварити картки за жовтень-листопад до 7 листопада 1944 р. Усім робітникам і службовцям за той же період мали видати по півлітра горілки, а інвалідам Великої Вітчизняної війни – по 1 літру. Не залишилися обійденими увагою і діти. Їм планувалося видати спеціальні продуктові подарунки за рахунок карткових норм. Виняток становили столичні діти, яким у дитсадках і молодших класах шкіл подарунки у кількості 25 тис. мали видаватися поза картковими нормами. Іншим категоріям киян планувалося протягом 7 і 8 листопада 1944 р. видати за картками білий хліб [12, 35]. На жаль, дотепер не віднайдено документів, які б засвідчили, наскільки точно були виконані ці плани. Втім, уже самі наміри свідчили про бажання влади створити відчуття свята шляхом споживання смаку білого хліба хоча б у святкові дні.

Розглядаючи диференціацію нормованого постачання, не можна не звернути увагу і на його якісний бік, оскільки, за підрахунками російського вченого У.Чернявського, калорійність харчування кожної з груп цивільного населення суттєво різнилася. Так, найвища калорійність продуктів, що надходили за рахунок державного постачання (це стосується переважно шахтарів), у 5,7 раза перевищувала калорійність норм утриманців і в 4,1 – калорійність харчування службовців [13, 10].

З початку запровадження карткової системи в УРСР і до кінця війни було ухвалено багато постанов щодо покращення її функціонування. У визволених містах упровадження карткової системи було проблематичним, через що потерпали їх жителі. Незважаючи на всі перебої і недоліки у цій сфері, потрібно визнати, що карткова система у роки війни дозволила забезпечити населення продовольством, насамперед хлібом у гарантованих розмірах за низькими цінами; а також використати найбільш

ефективно в інтересах обороноздатності країни обмежені ресурси продовольства. Запровадження принципу диференціації дало змогу забезпечити більш-менш повноцінно лише окремі верстви населення УРСР.

1. Чернявский У. Г. *Война и продовольствие. Снабжение городского населения в Великую Отечественную войну.* – М., 1964.
2. Гордон Л. А. *Черты социалистического образа жизни: быт городских рабочих вчера, сегодня, завтра.* – М., 1977.
3. Зуйкова Е. М. *Удовлетворение бытовых потребностей городского населения.* – М., 1976.
4. Ларін А. Ф. *Відновлення постачання продовольчими товарами міського населення УРСР після визволення від гітлерівських окупантів // Український історичний журнал.* – 1974. – № 7.
5. Вронська Т. В. *В умовах війни: життя та побут населення міст України (1943 – 1945 рр.).* – К., 1995.
6. Янковська О. *Соціальна політика радянської держави в містах України в 1945-1953 рр. за свідченнями громадян (на матеріалах НКВС-НКДБ УРСР) // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика. Збірник статей.* – Вип. 9. – К., 2005.
7. Любимов А. В. *Торговля и снабжение в годы Великой Отечественной войны.* – М., 1968.
8. *Центральний державний архів громадських об'єднань України (далі – ЦДАГО України).* – Ф. 1. – Оп. 78. – Спр. 19.
9. *ЦДАГО України.* – Ф. 1. – Оп. 23. – Спр. 676.
10. *ЦДАГО України.* – Ф. 1. – Оп. 78. – Спр. 92.
11. *ЦДАГО України.* – Ф. 1. – Оп. 23. – Спр. 677.
12. *ЦДАГО України.* – Ф. 1. – Оп. 78. – Спр. 305.
13. Чернявский У. Г. *Обеспечение городов продовольствием в годы Великой Отечественной войны // История СРСР.* – 1959. – № 4.

О. М. Гончаренко

СІЛЬСЬКІ УПРАВИ В СИСТЕМІ ОКУПАЦІЙНОГО АПАРАТУ ВЛАДИ РАЙХСКОМІСАРІАТУ „УКРАЇНА”: ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА, КОМПЕТЕНЦІЯ ТА ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ (1941 – 1944 рр.)

Однією із проблем історії нацистського окупаційного режиму, встановленого в 1941-1944 рр. в Україні, усе ще недостатньо з'ясованим продовжує залишатись питання функціонування органів управління Райхскомісаріату „Україна” найнижчого, сільського рівня. Існуючі дослідження стосуються переважно вищих органів управління [1, 90-101]. Автор статті ставить за мету розкрити місце сільських управ у системі окупаційного апарату влади Райхскомісаріату „Україна”. Відповідно до зазначеного, об'єктом вивчення у публікації є нацистський окупаційний апарат влади, предметом – функціонування сільських управ.

Сільські управи були створені в перші дні окупації, ще під час перебування відповідних територій у віданні військової адміністрації. Після утворення та поширення меж Райхскомісаріату, вони потрапили у підпорядкування районних управ. Проте німецькі військові та цивільні службовці мали право видавати накази і розпорядження сільським управам в обхід районної ланки управління.

Очоловав управу сільський староста. Спершу гітлерівці дозволили провести вибори працівників сільських управ, які затверджувались рішеннями районного керівництва (після розгляду питання німецькими службовцями). Незважаючи на повний німецький контроль, сільські громади впливали на розв'язання цього питання. Пізніше вибори сільських старост були відмінені. Їх призначало районне керівництво.

Організаційна структура сільських управ мала спрощений вигляд. Здебільшого управу очолював сільський староста. У складі управи перебував також писар. Але у перші тижні окупації сільські громади пропонували іншу структуру управ, зокрема, планувалося створення кількох відділів. Так, відповідно до протоколу загальних зборів одного з сіл на Рівненщині, що відбулися 28 серпня 1941 р., був оголошений порядок денний: „1. Вибори голови сільської управи і його заступника та секретаря сільської управи. 2. Вибори до відділу господарчого, дорожнього, освітнього і опіки. 3. Вибори побірця податкового” [1, 3, 4].

Загалом, організаційна структура сільських управ перших тижнів окупації мала строкатий характер. Так, відповідно до протоколів зборів ряду сіл Баришівського району у виборах сільської управи брало участь практично все населення. До однієї з сільських управ увійшло 12 осіб. Голова управи одночасно обирався членом відповідної районної ланки управління [2, 19]. Аналогічні тенденції проявлялися і в інших селах цього району. До складу управи с. Васи́лі́вка 29 жовтня 1941 р. було обрано 5 осіб, а також створено секції: земельну, благоустрою, розподільчу та санітарну [3, 16].

Фіксуються непоодинокі випадки, коли сільське населення прагнуло змінити організаційно-правові форми населених пунктів, зокрема, виділитися із складу інших громад. Так, на адресу Рівненської обласної управи надійшло кілька звернень мешканців села Малий-Олексин, мешканці якого прохали створити сільську управу та виділити їх населений пункт із складу с. Шпаків. Це прохання підтримало і керівництво Рівненської районної управи, яке у службовому зверненні назвало ряд аргументів на користь прийняття позитивного рішення: „Село Малий-Олексин має 98 дворів, 433 душ населення, завше було самодіяльною громадою, а тільки влада більшовицька влучила до села Шпаків, під виглядом економічним і адміністративним має право на самодіяльну громаду і надалі. Село Шпаків само є велике, має 1145 душ населення і для сільської Управи є затяжним управляти двома селами” [2, 6].

Подібні випадки не були поодинокими. Так, до Вінницької обласної управи надійшло звернення Нараївської сільської управи Монастирищенського району від 26 листопада 1941 р., у якому повідомлялося, що „За часів більшовицької влади село Нараївка перебувало в Гайсинському районі, а при приході німецьких військ, командант міста Гайсина капітан Енке 18.8.1941 р. зробив розпорядження включити село Нараївку до Монастирищенського району, в якому ми перебуваємо і до цього часу. Усі розпорядження та вказівки отримували з Монастирищенського району. 18.XI.1941 року ми одержали листа Гайсинського районного старости п. Даценка про те, що село Нараївка за рішенням Обласної Управи знову